สำนักป้องกันการทุจริตภาคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ข้อควรรู้ มาตรา 100

สำหรับผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อควรรู้ มาตรา 100

สำหรับผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่น

สำนักป้องกันการทุจริตภาคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ข้อควรรู้ มาตรา 100 สำหรับผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่น

จัดพิมพ์โดย : สำนักป้องกันการทุจริตภาคการเมือง
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
361 ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทรศัพท์ 02 282 5895 โทรสาร 02 282 3248

พิมพ์ครั้งที่ 1 มีนาคม 2556

จำนวน 30,000 เล่ม

พิมพ์ที่ : บริษัท แอคมี พรินติ้ง จำกัด
68 ซอยแสนสบาย ถนนพระราม 4 แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
โทรศัพท์ 02 260 4972 - 3 โทรสาร 02 258 5459

คำนำ

การจัดทำหนังสือ “ข้อควรรู้ มาตรา 100 สำหรับผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่น” เล่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นได้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้เป็นแนวปฏิบัติในการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่น และภายหลังจากการพ้นจากตำแหน่ง ทั้งยังเป็นการให้ความรู้สำหรับผู้ที่เตรียมตัวเป็นผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นด้วย

หนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอข้อควรรู้ในการปฏิบัติตามมาตรา 100 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่น โดยใช้ภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ทั้งนี้ หากประสงค์จะทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในข้อกฎหมาย สามารถติดต่อขอทราบรายละเอียดเพิ่มเติมได้จากสำนักงาน ป.ป.ช.

สำนักงาน ป.ป.ช.
29 มีนาคม 2556

สารบัญ

หน้า

แนะนำตัวละคร 1

ตอนที่ 1 มาตรา 100 มีผลใช้บังคับกับผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่น 3

ตอนที่ 2 มาตรา 100 คืออะไร 4

ตอนที่ 3 ใครบ้างที่เกี่ยวข้อง 5

ตอนที่ 4 ห้ามผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นเป็นคู่สัญญา 6

ตอนที่ 5 ห้ามผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญา 7

ตอนที่ 6 ห้ามผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น 8

ตอนที่ 7 ห้ามผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นรับสัมปทานจากรัฐ 9

ตอนที่ 8 ห้ามผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ 10

ตอนที่ 9 ห้ามผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นเข้าเป็นคู่สัญญาอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน 11

ตอนที่ 10 ห้ามผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญา 12

หน้า

ตอนที่ 11 ห้ามผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นมีส่วนได้ส่วนเสียในฐานะเป็นกรรมการ 13
ตอนที่ 12 ห้ามคู่สมรส (ภรรยาหรือสามี) ผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นเป็นคู่สัญญา 14
ตอนที่ 13 ห้ามคู่สมรส (ภรรยาหรือสามี) ผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นมีส่วนได้ส่วนเสีย
ในฐานะเป็นกรรมการ 15
ตอนที่ 14 ระยะเวลาการใช้บังคับมาตรา 100 กับผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่น 16
ตอนที่ 15 โทษทางอาญา 17
ตอนที่ 16 ข้อยกเว้นโทษ 18
ตอนที่ 17 การกระทำที่ไม่ผิดมาตรา 100 แต่ผิดกฎหมายอาญา (ใช้ของหลวงเพื่อประโยชน์
ส่วนตัว) 19
ตอนที่ 18 การกระทำที่ไม่ผิดมาตรา 100 แต่ผิดกฎหมายอาญา (รับทรัพย์หรือประโยชน์
เพื่อเอื้อประโยชน์แก่กัน) 20
ตอนที่ 19 แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้ฝ่าฝืนมาตรา 100 21
ตอนที่ 20 ช่องทางความรู้มาตรา 100 22
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542
ที่เกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม 23

แนะนำตัวละคร

มิสเตอร์ ป.ป.ช.
ผู้แนะนำความถูกต้อง

นายกช่อสะอาด
นายกคนเก่งของชุมชน

รองนายก
ผู้ช่วยคนเก่งของนายกฯ

แม่แจ่ม
ภรรยานายกช่อสะอาด

ปลัดฯ
พนักงานส่วนท้องถิ่นผู้ซื่อตรง

อาแปะ
พ่อค้าผู้มั่งคั่ง

ตอนที่ 1 มาตรา 100 มีผลใช้บังคับกับผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่น

ตอนที่ 2

มาตรา 100 คืออะไร

ตอนที่ 3 ใครบ้างที่เกี่ยวข้อง

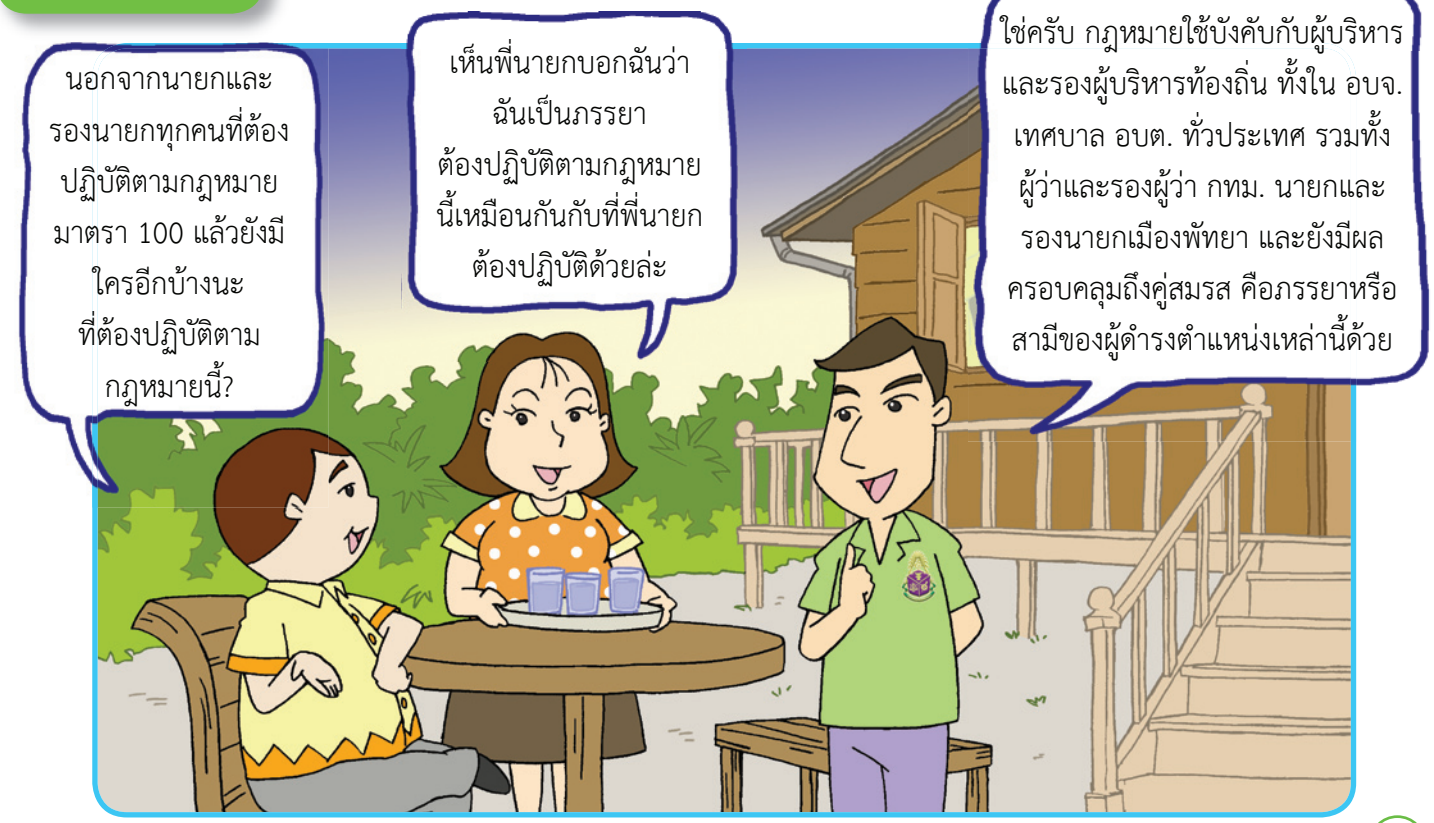

ตอนที่ 4 ห้ามผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นเป็นคู่สัญญา

ตอนที่ 5

ห้ามผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญา

ตอนที่ 6 ห้ามผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น

ตอนที่ 7

ห้ามผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นรับสัมปทานจากรัฐ

ตอนที่ 8 ห้ามผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ

ตอนที่ 9

ห้ามผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นเข้าเป็นคู่สัญญาอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน

ตอนที่ 10

ห้ามผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญา

ตอนที่ 11 ห้ามผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นมีส่วนได้ส่วนเสียในฐานะเป็นกรรมการ

ตอนที่ 12 ห้ามคู่สมรส (ภรรยาหรือสามี) ผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นเป็นคู่สัญญา

ตอนที่ 13 ห้ามคู่สมรสผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่นมีส่วนได้ส่วนเสียในฐานะเป็นกรรมการ

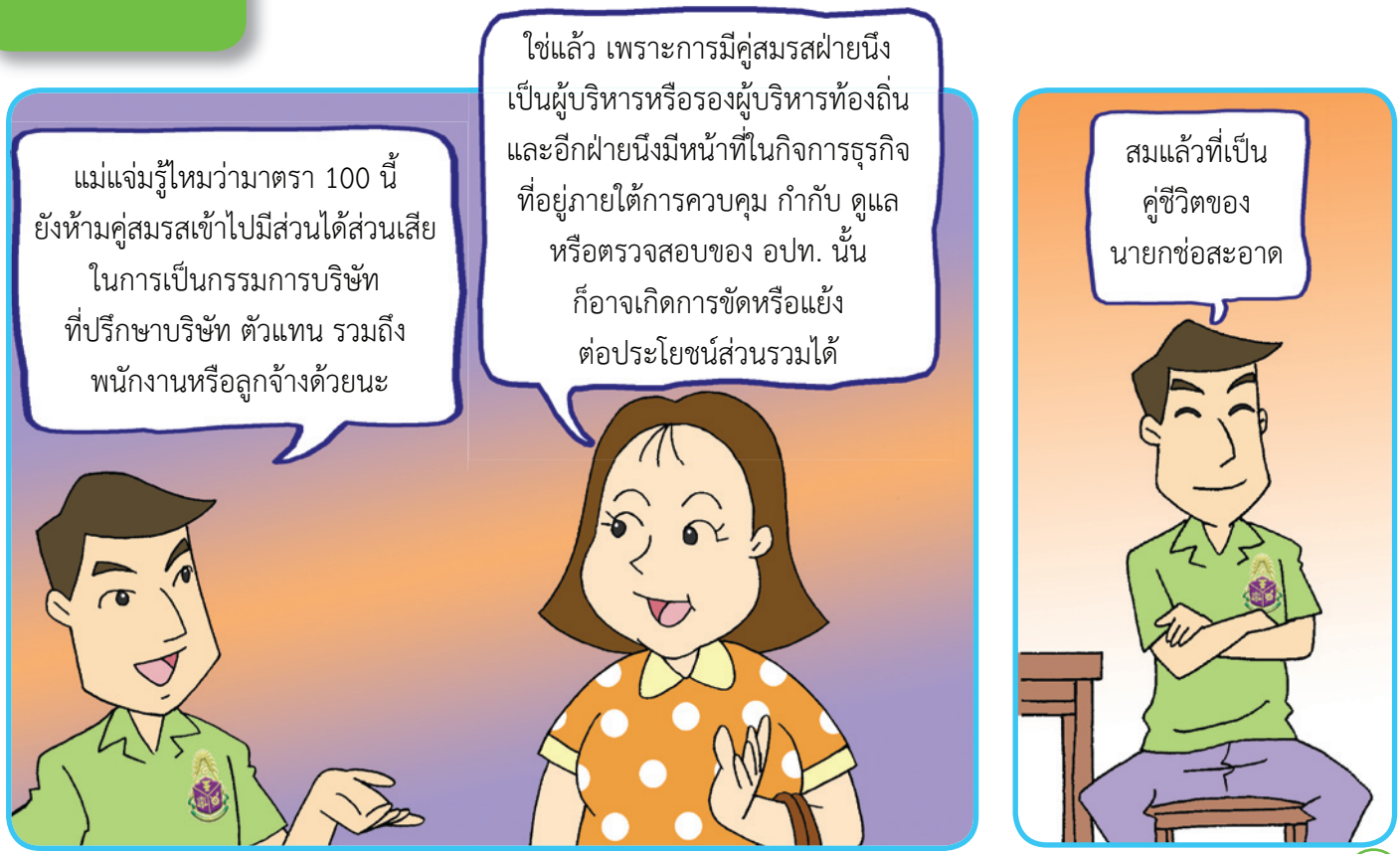

ตอนที่ 14 ระยะเวลาการใช้บังคับมาตรา 100 กับผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่น

ตอนที่ 15 โทษทางอาญา

ตอนที่ 16 ข้อยกเว้นโทษ

ตอนที่ 17 การกระทำที่ไม่ผิดมาตรา 100 แต่ผิดกฎหมายอาญา (ใช้ของหลวงเพื่อประโยชน์ส่วนตัว)

ตอนที่ 18

การกระทำที่ไม่ผิดมาตรา 100 แต่ผิดกฎหมายอาญา (รับทรัพย์สินหรือประโยชน์เพื่อเอื้อประโยชน์แก่กัน)

ตอนที่ 19 แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้ฝ่าฝืนมาตรา 100

ตอนที่ 20 ช่องทางความรู้มาตรา 100

มาตรา 100 ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

(1) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(2) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(3) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่รับสัมปทาน หรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(4) เข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสอง โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสดังกล่าว เป็นการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา 101 ให้นำบทบัญญัติมาตรา 100 มาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีโดยอนุโลม เว้นแต่การเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมิใช่บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 100 (2) ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

มาตรา 102 บทบัญญัติมาตรา 100 มิให้นำมาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบการดำเนินงานของบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ที่หน่วยงานของรัฐถือหุ้นหรือเข้าร่วมทุน

มาตรา 103/1 บรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

มาตรา 122 เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 100 มาตรา 101 หรือมาตรา 103 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีความผิดตามมาตรา 100 วรรคสาม หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดพิสูจน์ได้ว่า ตนมิได้รู้เห็นยินยอมด้วยในการที่คู่สมรสของตนดำเนินกิจการตามมาตรา 100 วรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้นั้นไม่มีความผิด

หนังสือ ข้อควรรู้ มาตรา 100 สำหรับผู้บริหารและรองผู้บริหารท้องถิ่น
จัดพิมพ์โดย สำนักป้องกันการทุจริตภาคการเมือง สำนักงาน ป.ป.ช.
361 ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทรศัพท์ 02 282 5895

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) วิชา มหาคุณ	กรรมการ ป.ป.ช.
นายณรงค์ รัฐอมฤต	เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.
นายสรรเสริญ พลเจียก	รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.
นายภาส ภาสสัทธา	รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.
นายชัยรัตน์ ขนิษฐบุตร	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

คณะผู้จัดทำ

นายวันชัย จันทร์พร	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
พ.ต.อ.อิทธิพล กิจสุวรรณ	ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ
นายธรรมนูญ เรืองดิษฐ์	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายวลลภ ยุติธรรมดำรง	ผู้อำนวยการสถาบันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สัญญา ธรรมศักดิ์
นายอุทิศ บัวศรี	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
นายชาตรี ทองสาริ	ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์
นายบุญแสง ชีระภากร	ผู้อำนวยการสำนักป้องกันการทุจริตภาคการเมือง
นางสาวอรอุษา ดีมาก	เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตชำนาญการ
นายภวิศ สุดแสวง	เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตปฏิบัติการ

บันทึก

ข้อควรรู้ มาตรา 100
สำหรับผู้บริหาร และรองผู้บริหารท้องถิ่น

สำนักป้องกันการทุจริตภาคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
361 ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทรศัพท์ 02 282 5895 โทรสาร 02 282 3248